

t. s. eliot
pustá země

přeložil petr onufer

argo

edice angloamerických básníků, sv. 10

t. s. eliot

pustá země

Z anglického originálu *The Waste Land. A Norton Critical Edition*, vydaného nakladatelstvím W. W. Norton & Company v New Yorku roku 2001, a *The Annotated Waste Land with Eliot's Contemporary Prose*, vydaného nakladatelstvím Yale University Press v New Haven a Londýně roku 2005, přeložil Petr Onufer.

Odpovědný redaktor Štěpán Nosek.

Korektury Hana Zahradníková.

Obálka, grafická úprava a sazba Pavel Růt.

Technický redaktor Milan Dorazil.

Vydalo nakladatelství Argo, Milíčova 13, 130 00

Praha 3, argo@argo.cz, www.argo.cz,

roku 2022 jako svou 5000. publikaci.

Vytiskla tiskárna Protisk.

Vydání páté, v tomto překladu první.

ISBN 978-80-257-3897-9

Naše knihy distribuuje knižní velkoobchod KOSMAS

sklad: Za Halami 877, 252 62 Horoměřice

tel: 226 519 383

e-mail: odbyt@kosmas.cz, www.firma.kosmas.cz

Knihy je možno pohodlně zakoupit v internetovém knihkupectví

www.kosmas.cz

„Nam Sibyllam quidem Cumis ego ipse oculis meis vidi
in ampulla pendere, et cum illi pueri dicerent: Σίβυλλα
τί θέλεις; respondebat illa: ἀποθανεῖν θέλω.“

ezru poundovi

il miglior fabbro.

I. pohřbívání mrtvých

Duben je nejkrutější měsíc, plodí
šeříky z mrtvé země, mísí
paměť a touhu, budí
jarním deštěm mdlé kořeny.
Zima nás hrála, přikrývala
zem sněhem zapomnění, sytila
tu trochu života vyschlými hlízami.
Léto nás překvapilo, když se přes Starnbergersee
přihnalo s přeháňkou; schovali jsme se na kolonádě,
a teprv když vysvitlo slunce, zašli jsme dál do Hofgarten
a hodinu si povídali u kávy.
Bin gar keine Russin, stamm' aus Litauen, echt deutsch.
A ještě jako děti jsme byli u bratrance
arcivévody, ten mě vzal sáňkovat
a já se tolik bála. Řekl mi: Marie,
Marie, teď se mě pevně drž. A už jsme jeli z kopce.
Na horách, tam se člověk cítí volný.
Po nocích čtu a v zimě jezdím na jih.

10

Jaké kořeny se tu křečovitě drží, jaké větve tu rostou
z té kamenité suti? Synu člověka,
to nevíš ani neuhádneš, vždyť ty znáš jen
horu rozbitých model, kam praží slunce
a kde mrtvý strom neskýtá úkryt, cvrček útěchu
a suchý kámen zašumění vody. Jen
pod touto rudou skálou je stín,

20

(vejdi do stínu této rudé skály),
a já ti ukážu něco jiného než
tvůj ranní stín, jenž kráčí za tebou,
či tvůj stín zvečera, jenž se ti zvedá vstříc;
já ti ukážu strach v hrsti prachu.

30

*Frisch weht der Wind
der Heimat zu,
mein Irisch Kind,
wo weilest du?*

„Hyacinty jsi mi dal poprvé před rokem;
říkali mi pak dívka s hyacinty.“
– Když jsme se však, bylo už pozdě, ze Zahrady hyacintů vrátili,
náruč jsi měla plnou a vlasy mokré, já jsem dočista
oněměl a zrak mi nesloužil, nebyl jsem ani
živý, ani mrtvý, a nevěděl nic,
jen hleděl jsem do srdce světla, do ticha.
Oed' und leer das Meer.

40

Madame Sosostriis, slavná jasnovidka,
se tuze nastudila, přesto je známa
co nejmoudřejší žena v Evropě,
s hříšným balíčkem karet. Zde, pravila,
je vaše karta, utonulý fénický lodník,
(Tyhleto perly byly jeho oči. Hle!)

tady je Belladonna, Vládkyně Skal,
vládkyně krizí.

50

Tady je muž s trojicí holí, tady Kolo
a tady jednooký kupec a tahleta
prázdna karta představuje, co nese na zádech,
mně to však je zapovězeno vidět. Nenacházím
tu Oběsence. Střeďte se smrti utonutím.
Vidím zástupy lidí, kteří se točí v kruhu.
Děkuji. Potkáte-li milou paní Equitoneovou,
vzkažte jí, že jí horoskop donesu sama:
člověk si dnes musí dávat velký pozor.

Neskutečné město,
pod hnědou mlhou zimního úsvitu,
přes London Bridge se valil dav, bylo jich tolik,
nepomyslil bych si, že jich smrt sejme tolik.
Každý upíral zrak na zem před sebou
a povzdechy se občas nedařilo skrýt.
Dav valil se dál po King William Street,
kde střeží čas Panna Marie Woolnothská
a tupě odbíjí poslední úder deváté.

60

Tam uviděl jsem známého a zavolal naň: „Stetsone!
Ty, jenž ses se mnou plavil u Mylae!
Ta mrtvola, již zasadil jsi loni na zahrádě,
začala klíčit? Vykvete letos?
Nebo jí sežehl záhon náhlý mráz?

70

Jen psa drž odtud dál, přítel člověka je,
nebo ji drápy zase vyhrabe!

Ty! hypocrite lecteur! – mon semblable, – mon frère!“

II. partie šachu

Křeslo, v němž seděla, blyštělo se
na mramoru jak lesklý trůn; zrcadlo
na sloupcích obtočených vinnou révou,
z níž vykukoval zlatý amorek
(další ukrýval oči za křídlem),
odráželo sedmiramenný svícen
i světlo, jež se z něj linulo na stůl,
kde se mu zvedal vstříc třpyt jejích šperků
z přehojně naplněných saténových schrán;
ve flakóncích ze skla a slonoviny
čihaly zvláštní syntetické vůně,
parfémy, krémy a pudry – tísnily,
mátly a utápěly smysly; zvířené
čerstvým vzduchem od okna stoupaly
v prodlužujících se plamenech svic,
kouř z nich nesly až pod kazetový strop
a rozkmitávaly tam vzorování.
V kamenném rámu zelenavě plálo
plavené dřevo prosycené mědí;
smutným přísvitem plul tesaný delfín.
Nad starou římsou nad krbem se skvěla
jako průhled na arkádský výjev
proměna Filomely, tak strašně
zneuctěné barbarským králem; přesto
co slavík prodechla poušť netknutým hlasem,
ač svět je k ní tak hluchý, zpívá

80

90

100

neustále „fjuk fjuk“ sprostým uším.
A na jiných zdech zas byly pojednány
jiné seschlé pahýly času, tváře z nich zíraly,
vykláněly se a okřikovaly celý pokoj.
Po schodech šouraly se kroky.
Ve světle ohně, pod kartáčem se jí vlasy
rozprostřely v ohnivých záblescích
zazářily do slov a pak divoce ztichly.

110

„Dneska v noci mám nervy nadranc. No ano,
nadranc. Zůstaň u mě.

Mluv na mě. Proč nikdy nemluvíš? Mluv.

Na co myslíš? Co myslíš? Co?

Nikdy nevím, co si myslíš. Mysli.“

Myslím, že jsme v krysí uličce,
kde mrtví poztráceli kosti.

„Co je to za zvuk?“

Vítr pode dveřmi.

„Co je to za zvuk teď? Co to ten vítr dělá?“

Nic a zas nic.

120

„Ty

znáš nic? Vidíš nic? Pamatuješ si
nic?“

Pamatuju si, že
ty perly byly jeho oči.
„Jsi živý, nebo ne? To nemáš v hlavě nic?“

Ale

Ó Ó Ó Ó ten šejkspíhrovský ragtime –
Ten je tak elegantní
tak inteligentní

130

„Co mám teď dělat? Co udělám?
Vyběhnu ven tak, jak jsem, a půjdu ulicí
s rozpuštěnými vlasy, klidně. Co budeme dělat zítra?
Co vůbec kdy budeme dělat?“

V deset do horké vany.

A když bude pršet, tak ve čtyři krytý vůz.
A zahrajeme si partii šachu,
budeme si mnout oči bez víček a čekat na zaklepání.

Když se Lil vracel manžel z války, řekla jsem jí –
řekla jsem jí to do očí a pěkně od plic,

140

UŽ JE ČAS PANSTVO ZAVÍRÁME

když se teď Albert vrací, dej se trochu do pucu.
Bude chtít vědět, kam přišly ty prachy, co ti dal,
ať si pořídíš zuby. Dal ti je, já u toho byla.
Dej si je všechny vytáhnout, Lil, nech si tam dát nový,
povídal, vždyť už se na tebe nemůžu ani kouknout.
No a já taky ne, říkám jí, chudáček Albert,

čtyři roky byl v armádě, tak se chce taky poměť,
a když ne s tebou, najde se jiná, říkám jí.

Tak jiná, říká ona, už to tak asi bude, říkám já.

150

Tak aspoň vím, komu mám děkovat,

povídá ona a zle se na mě koukne.

UŽ JE ČAS PANSTVO ZAVÍRÁME

Klidně se tvař, jak chceš, povídám já,

jiný si daj říct, když ty ne.

Jestli ti ale Albert vezme roha,

nechoď pak ke mně brečet.

To se nestydiš, povídám, vypadat jako stará bába?

(A to je jí teprve jednatřicet.)

Já za to nemůžu, povídá kysele,

to ty pilulky, co jsem brala, abych to dala pryč.

(Už jich má pět a Georgie ji málem stál život.)

160

Lékárník furt, že to bude dobrý,

jenomže já už nejsem jako dřív.

Jestli ty nejsi trhlá, povídám.

Holt když ti Albert nedá pokoj, nenaděláš nic,

povídám jí,

tak proč ses teda vdávala, když nechceš děti?

UŽ JE ČAS PANSTVO ZAVÍRÁME

No a tuhleto neděli už byl Albert zas doma, měli uzeny,

a mě pozvali na večeři, abych si taky užila –

UŽ JE ČAS PANSTVO ZAVÍRÁME

UŽ JE ČAS PANSTVO ZAVÍRÁME

Brounoc, Bille. Brounoc, Lou. Brounoc, May. Brounoc.

170

Pá pá. Brounoc. Brounoc.

Dobrou noc, dámy, dobrou noc, milé dámy,

dobrou noc, dobrou noc.